

RINGERIKE KOMMUNE TEKNISKE TJENESTER
ADMINISTRASJON
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Irene Tronrud,

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2025 - Ringerike kommune

**Ringerike kommune har ikke avvik fra krav i tillatelsen eller forurensningsregelverket i
rapporteringsåret 2025.**

**Rapporteringen viser at Monserud avløpsrenseanlegg fortsatt mottar større belastning av
organisk stoff i maksuke enn det anlegget er dimensjonert for. Renseanlegget har også
negativ renseeffekt for nitrogen.**

**Statsforvalteren minner videre om at planlagte overføring av avløpsvann fra Hallingby
renseanlegg til Monserud renseanlegg, kan medføre endringer i tettbebyggelsens geografiske
utstrekning og samlede utslippsstørrelse. Kommunen må derfor sørge for å ha oppdatert
dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse og størrelse (pe BOF₅) i tråd med vilkår i
tillatelsen.**

**Ringerike kommune skal betale et gebyr på 10 600 kroner for vårt arbeid med
egenkontrollrapportene. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.**

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapportene og årsrapportene for Ringerike kommune sitt avløpsnett,
Monserud avløpsrenseanlegg og Monserud slambehandling.

Avløpsnett til Monserud avløpsrenseanlegg

Ringerike kommune har rapportert at avløpsnettet til Monserud avløpsrenseanlegg har 39 installerte
nødoverløp og ni installerte regnvannsoverløp i fellessystem.

Dere har beregnet at 28 707 m³ urensset avløpsvann og 168,77 kg fosfor ble sluppet ut i resipient ved
overløp på avløpsnettet i 2025. Innrapporterte tall viser at størst mengde urensset avløpsvann som
følge av overløp, ble sluppet ut til Storelva. Det er en reduksjon i overløpsutslipp sammenliknet med
fjoråret, hvor dere rapporterte at 63 884 m³ urensset avløpsvann og 470,9 kg fosfor ble sluppet ut via

overløp på avløpsnettet. Til sammenligning slapp Monserud avløpsrenseanlegg ut 277 kg fosfor via rensed avløpsvann i 2025.

Ringerike kommune rapporterer at det er 23 010 innbyggere og ingen fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Dette er samme antall som ble rapportert ved fjorårets rapportering. I årsrapporten informerer imidlertid kommunen om at dere har tilknyttet ca. 150 abonnenter i rapporteringsåret.

Ringerike kommune har krav om å dokumentere virkningsgraden for avløpsnettet i tillatelsens punkt 4.4 som sier at «Virkningsgraden til avløpsnettet, det vil si hvor stor andel av forurensningsmengden (fosfor) som kommer fram til renseanlegget, skal dokumenteres. Dette skal gjøres ved at de ulike kildene til tap beregnes eller vurderes kvalitativt. Dette tapet skal være under 3 % årlig». I skjemaet for årsrapportering oppgir kommunen på spørsmål om avløpsnettets virkningsgrad at tap i ledningsnettet er beregnet til 4,6 %. Med dette forstår vi at avløpsnettets virkningsgrad basert på vannmengden som når frem til renseanlegget er på 95,4 %. Statsforvalteren påpeker at virkningsgrad i årsrapporteringen (basert på vannmengde) ikke samsvarer med definisjonen i utslippstillatelsen, som er knyttet til forurensningsmengde (fosfor). Rapportert tap på 4,6 % kan derfor ikke direkte legges til grunn for å dokumentere oppfyllelse av kravet i tillatelsen. Kommunen må kunne dokumentere at tap av forurensningsmengde i ledningsnettet er under 3 %. Krav knyttet til virkningsgrad skal dokumenteres i tråd med definisjonen gitt i tillatelsens vilkår 4.4.

Ringerike kommune har rapportert om at ca. 4,6 % av tettbebyggelsens totale tilførte vannmengde har blitt sluppet ut via driftsoverløp i 2025. Vi understreker at kravet til dokumentasjon av virkningsgrad gjengitt ovenfor, innebærer at kilder til tap ut over driftsoverløp også skal medregnes. Vi forventer at dette medregnes ved neste års rapportering.

Det er nytt for rapporteringsåret 2025 at skjema for årsrapportering inkluderer spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og vannmengde sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsutslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnettet. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen. Siden dette er en innledende kartlegging, vil det ikke bli gitt avvik for eventuelle brudd på kravene i årets tilbakemelding. Det kan imidlertid bli aktuelt med strengere oppfølging i neste års rapportering.

Monserud avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Monserud avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 2 676 881 m³ avløpsvann og at 347 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,01 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Andel avløpsvann i overløp er mindre enn i 2024 da den var lik 0,05 %.

Sekundærrensekravet for KOF_{CR} og BOF₅ er overholdt i rapporteringsåret. Også rensekravet for fosfor på minst 95 % rensing er overholdt, med en beregnet renseeffekt for fosfor på 98,08 % i 2025. Dette er en forbedret renseeffekt for fosfor sammenliknet med fjoråret, da anlegget rensed 97,3 % for fosfor.

Kapasiteten til Monserud avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 24 000 pe (BOF₅). I vår tilbakemelding for rapporteringsåret 2024 pekte vi på at maksukebelastningen dere rapporterte var

høyere enn det dimensjonerende kapasitet for avløpsrenseanlegget er oppgitt til å være. I 2025 har dere rapportert at den målte maksukebelastningen var 26 708 pe (BOF₅). Etter vår utregning er maksukebelastningen for BOF₅, når vi ser på enkeltprøve i maksuke 06.06.2025, på 27 512 pe (BOF₅). Dette tyder på at anlegget per i dag er noe overbelastet med organisk stoff. Statsforvalteren er kjent med at Monserud avløpsrenseanlegg har en dimensjonerende kapasitet på 48 000 pe (BOF₅) når den gamle delen er i drift. I skjemaet for årsrapportering oppgir dere at den gamle delen av anlegget vil være i drift igjen våren 2026.

Ringerike kommune har krav om at seks inn- og utløpsprøver skal analyseres for tungmetaller i løpet av året. Det er i 2025 gjennomført et tilstrekkelig antall prøvetakinger.

Statsforvalteren bemerker som foregående år, at Monserud renseanlegg har negativ renseeffekt for nitrogen. Prøvetakingsresultatene for 23 av 24 prøver viser at utslippskonsentrasjonen for nitrogen er høyere enn innløpskonsentrasjonen.

Monserud slambehandlingsanlegg

Monserud slambehandlingsanlegg har i 2025 mottatt og behandlet 1 263 tonn avløpsslam (TS). Anlegget mottar slam fra Hole, Jevnaker, Gran og Lunner kommuner. Anleggets kapasitet er oppgitt til å være 2 844 tonn TS/år. Alt behandlet slam er disponert til jordbruksarealer.

Dere har rapportert at det i 2025 ble produsert 824 368,5 normalkubikkmeter biogass, hvorav 220 767,6 normalkubikkmeter ble faklet, 396 040,3 normalkubikkmeter gikk til produksjon av elektrisitet og 207 560,6 normalkubikkmeter gikk til interne formål. Analyser på slam ligger under grenseverdien for tungmetaller for disponering av slam på jordbruks og grøntareal (kvalitetsklasse 0, I eller II).

Vi registrerer at innholdet av total-nitrogen i det analyserte slammet har økt sammenliknet med fjorårets rapportering. Dere rapporterer et innhold av total-nitrogen i slammet lik 28 122 mg /l i 2025, mens dere rapporterte et innhold av total-nitrogen lik 8 958 mg/l i 2024.

Statsforvalteren minner om at behandling av avløpsslam er å anse som avfallsbehandling. Dersom et slambehandlingsanlegg mottar eksternt avløpsslam eller annet biogass-substrat og har kapasitet til å behandle over 75 tonn *våtvekt*/døgn ved biologisk behandling, eller 100 tonn *våtvekt*/døgn ved kun anaerob utråtning, er aktiviteten omfattet av Industriutslippsdirektivet og BREF Waste Treatment (WT), jf. forurensningsforskriften kapittel 36, vedlegg 1 punkt 5.3 b).

Slambehandlingsanlegg som er omfattet av BREF WT må forholde seg til de forpliktende utslippsnivåene (BAT-AEL) for utslipp (både direkte og indirekte) til vann, samt utslipp til luft. BREF WT ligger her: <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/waste-treatment-0>

Slambehandlingsanlegg som kun behandler internt slam fra renseanlegget, samt mindre mengder septik fra tettbebyggelsen, vil ikke være omfattet av utslippsnivåer i BREF WT.

Vi minner også om at slambehandlingsaktivitet per i dag ikke er regulert i tilstrekkelig grad gjennom tillatelsen etter forurensningsloven; *Tillatelsen etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpssvann og utslipp av overvann fra tettbebyggelsene i Hønefoss og Norderhov datert 30.02.2017*. Denne tillatelsen omfatter håndtering av slam på et overordnet nivå og stiller generelle krav til behandling og utnyttelse, inkludert energiutnyttelse av biogass. Tillatelsen inneholder imidlertid ikke konkrete vilkår for drift eller utslipp fra biogassanlegget. Statsforvalteren legger derfor til grunn at utslipp og drift knyttet til biogassanlegget ikke er tilstrekkelig regulert i gjeldende tillatelse. Det

samme gjelder eventuell mellomlagring av slam ved anlegget, som ikke er eksplisitt omfattet av tillatelsen.

I vedtak datert 18.11.2024, ble kommunen pålagt å utrede sitt handlingsrom for å få på plass nitrogenrensing, for kommunens avløpsvann fra Hønefoss tettbebyggelse. Informasjonen som kommer frem gjennom utredningen, vil brukes til å revidere utslippstillatelsen for Ringerike kommune i 2028. Det vil også være naturlig å regulere aktiviteten ved biogassanlegget i samme tillatelse.

Tilbakemelding på resipientovervåkingsrapport

I henhold til tillatelsens punkt 17.3, skal Ringerike kommune gjennomføre overvåkingsprogram i henhold til *Vedtak om endrede krav til resipientovervåking ved større avløpsanlegg i Buskerud*. Kommunen plikter innen 15. februar året etter utslippsåret å få sammenstilt resultatene fra resipientovervåkingen for foregående år, og få vurdert hvordan tilstanden i resipienten er sett i sammenheng med lokale og nasjonale vannmiljømål. Data som fremskaffes fra undersøkelser av vannlokaliteten, inklusiv sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø.

Statsforvalteren viser til vedlagt årsrapport for 2025. Det er gjennomført resipientovervåking i Storelva ved Monserud renseanlegg i Ringerike kommune.

Rapporten bekrefter at det i 2025 ble gjennomført totalt seks prøvetakinger av resipienten. Resultatene er lagt inn i Vannmiljø. Metoder og resultater presenteres på en oversiktlig måte, og det er gjort vurderinger av tilstand og påvirkning. Det er også foretatt en sammenligning med data fra tidligere år.

Det ble tatt prøver av begroingsalger oppstrøms renseanlegget i 2023, og i tråd med overvåkingsprogrammet skal det ikke tas nye prøver før i 2026.

Vi tar årsrapporten for resipientovervåking av Storelva ved Monserud renseanlegg til etterretning.

Andre kommentarer

Kommunen opplyser i årsrapporten om at overføringsledning fra Hallingby renseanlegg til Monserud renseanlegg er planlagt å være ferdigstilt i 2027. Vi gjør oppmerksom på at denne overføringen vil kunne føre til en endring av tettbebyggelsens geografiske utstrekning og samlede utslippsstørrelse, jf. forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k. Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse i areal og størrelse i pe (BOF₅) beregnet etter NS 9426. Dette følger av tillatelsens punkt 1.1.

Konklusjon

Ringerike kommune har ikke avvik fra krav i tillatelsen eller forurensningsregelverket i rapporteringsåret 2025. Ringerike kommune har rapportert utfyllende for 2025. Rapporten viser også at Monserud avløpsrenseanlegg mottar mer organisk stoff i maksuke enn det anlegget er dimensjonert for.

Statsforvalteren minner videre om at planlagt overføring av avløpsvann fra Hallingby til Monserud kan medføre endringer i tettbebyggelsens geografiske utstrekning og samlede utslippsstørrelse. Kommunen må derfor sørge for å ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse og størrelse (pe BOF₅) i tråd med vilkår i tillatelsen.

Statsforvalteren bemerker at virkningsgrad i skjema for årsrapportering og i tillatelsen er definert ulikt, hhv. med utgangspunkt i vannmengde og forurensningsmengde. Vi forutsetter at kommunen dokumenterer oppfyllelse av kravet i tillatelsen i tråd med riktig definisjon ved neste års rapportering.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Veileder for egenkontrollrapportering for bioavfall og slam er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/bioavfall-slam-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrensaneanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 5 300 kroner per egenkontrollrapport. For Ringerike kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på to egenkontrollrapporter. Gebyret vil derfor utgjøre kroner 10 600.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Mabel Katrine Seland Trovum
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Irene Tronrud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent